

**М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОВЕЦЬ ЦИГАЙСЬКОЇ ПОРОДИ
РІЗНИХ ВНУТРІШНЬОПОРІДНИХ ТИПІВ У РІЗНИХ ПРИРОДНО-
КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ**

М.К. Богдан,

Одеський державний аграрний університет

Викладено результати оцінки живої маси, забійних якостей, морфологічного складу туш вівцематок в річному, в 2-х і 3-х річному віці та вироцених у різних регіонах України: Дніпропетровській, Полтавській, Одеській областях та Криму (АР). Більш високими забійними і м'ясними якостями характеризуються вівцематки приазовського типу в Одеській області, а кримського типу - в Криму АР. Різниця за масою туш 2-х та 3-х річних вівцематок Одеської області була на користь маток приазовського типу.

Ключові слова: *вівцематки, ярки, забійна маса, маса туші.*

Вступ. На сьогодні, коли відбулися певні зміни у співвідношенні цін на вовну та баранину на користь баранини, актуальним виявилось питання докорінного зниження собівартості виробництва продукції вівчарства за рахунок застосування нових, менш енергоємних технологій, методів поліпшення якості продукції вівчарства, підвищення ефективності селекційних програм, покращення існуючих і створення нових порід, типів і ліній овець.

Про необхідність подальшого розвитку досліджень, що спрямовані на обґрунтування методів селекції з породами і стадами сільськогосподарських тварин різних видів з урахуванням господарсько-економічних умов, зазначають в своїх роботах ряд авторів [1, 2, 3, 4]. Це певною мірою стосується і вівчарства взагалі та зокрема цигайської породи, де селекційно-племінна робота тривалий час була спрямована на підвищення вовнової продуктивності. Зараз, коли потреба на вовну знизилась, селекція овець цигайської породи спрямована на підвищення м'ясної продуктивності та отримання комбінованого м'ясо-вовнового типу тварин.

Мета роботи було визначити застосування різних методів селекції в процесі поліпшення та створення нової селекційної структури овець цигайської породи в різних регіонах України, методів підвищення м'ясної продуктивності та якості продукції.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводились на вівцях цигайської породи приазовського та кримського внутрішньопорідних типів, які до річного віку вирощувалися в Одеській області (утримувалися в однакових умовах, а в річному віці були розміщені по областях України: Дніпропетровської (приазовського – 117 та кримського – 120 голів); АР Крим, відповідно, 114 та 116 голів; Одеської, (120 та 119 голів) та Полтавської області - приазовського – 112 та кримського – 118 голів).

М'ясну продуктивність овець вивчали за даними контрольного забою у річному віці, в 2-, 3- роки (по 5 голів з кожної групи).

Результати досліджень. При забої ярки в річному віці нами доведено, що за предзабійною живою масою, масою туші, морфологічного складу туш між групами вірогідної різниці не спостерігалось, а в 2-х та 3-х річному віці кращими

забійними якостями характеризувалися вівцематки приазовського та кримського типів, які вирощувалися в Одеській області та АР Крим (табл.1).

Таблиця 1

Забійні якості ярок і вівцематок (п = 5 голів)

Область розведення овець	Внутрішньо-породні типи цигайських овець	Перед забійна жива маса, кг	Забійна маса, кг	Маса внутрішнього жиру, кг	Маса туші, кг	Забійний вихід, %
1 рік						
Дніпропетровська	Приазовський	37,22±0,57	17,31	0,71	16,6±0,47	46,5
	Кримський	37,34±0,60	16,60	0,70	15,9±0,51	44,5
АР Крим	Приазовський	37,24±0,67	17,30	0,70	16,6±0,46	46,5
	Кримський	36,45±0,43	16,51	0,71	15,8±0,53	45,3
Одеська	Приазовський	37,11±0,56	17,20	0,70	16,5±0,48	46,3
	Кримський	36,38±0,45	16,10	0,70	15,4±0,54	44,3
Полтавська	Приазовський	37,42±0,79	17,40	0,70	16,7±0,50	46,5
	Кримський	36,38±0,55	16,32	0,72	15,6±0,52	44,9
2 роки						
Дніпропетровська	Приазовський	50,70±0,18	23,75	1,15	22,6±0,33	46,8
	Кримський	47,82±0,21	21,90	1,50	20,4±0,37	45,8
АР Крим	Приазовський	48,33±0,21	22,35	0,95	21,4±0,27	46,2
	Кримський	48,14±0,23	22,00	1,00	21,0±0,43	45,7
Одеська	Приазовський	52,30±0,19	24,85	1,05	23,8±0,35	47,5
	Кримський	48,28±0,22	21,85	0,95	20,9±0,45	45,3
Полтавська	Приазовський	48,12±0,20	22,30	1,00	21,3±0,32	46,3
	Кримський	45,39±0,13	20,65	1,05	19,6±0,44	45,5
3 роки						
Дніпропетровська	Приазовський	53,38±0,35	25,05	1,15	23,9±0,27	46,9
	Кримський	49,73±0,25	21,73	1,02	21,3±0,31	43,7
АР Крим	Приазовський	50,58±0,36	23,82	1,05	22,6±0,34	47,0
	Кримський	50,52±0,39	23,42	1,22	22,2±0,45	46,4
Одеська	Приазовський	55,37±0,27	26,61	1,21	25,4±0,25	48,1
	Кримський	50,50±0,33	23,22	1,12	22,1±0,28	46,0
Полтавська	Приазовський	50,55±0,25	23,79	1,19	22,6±0,42	47,0
	Кримський	47,47±0,21	21,77	1,07	20,7±0,38	45,9

Так, за масою туш 2-х та 3-х річних вівцематок, спостерігалася різниця на користь маток приазовського типу в Одеській області, у порівнянні з Дніпропетровській – на 5,3%, 6,3%, АР Крим – на 11,2%, 12,4% та 11,7% і 12,4% Полтавській; на користь кримського типу, відповідно, 2,5% і 3,8% полтавській – 6,63% і 6,8%, а з Крим АР області поступалися – на 0,48% та 0,5%, з не вірогідною різницею ($P < 0,95$).

Для вивчення морфологічного складу проводилось «обвалювання» туш вівцематок різних типів, які використовувалися в різних регіонах України (табл. 2).

Морфологічний склад туш овець

Область розведення овець	Внутрішньо-породні типи цигайських овець	Маса туші, кг	Вміст м'яса в туші		Вміст кісток в туші		М'якоті на 1 кг передзабійної маси, г	Коефіцієнт м'якості
			кг	%	кг	%		
1 рік								
Дніпропетровська	Приазовський	16,6±0,47	12,50	75,3	4,1	24,7	335,8	3,05
	Кримський	15,9±0,51	11,94	75,1	3,96	24,9	319,8	3,02
АР Крим	Приазовський	16,6±0,46	12,50	75,3	4,10	24,7	335,7	3,05
	Кримський	15,8±0,53	11,85	75,0	3,95	25,0	325,1	3,00
Одеська	Приазовський	16,5±0,48	12,41	75,2	4,09	24,8	334,4	3,03
	Кримський	15,4±0,54	11,57	75,1	3,83	24,9	318,0	3,02
Полтавська	Приазовський	16,7±0,50	12,56	75,2	4,14	24,8	335,6	3,03
	Кримський	15,6±0,52	11,73	75,2	3,87	24,8	322,4	3,03
2 роки								
Дніпропетровська	Приазовський	22,6±0,33	17,24	76,3	5,36	23,7	340,0	3,22
	Кримський	20,4±0,37	15,46	75,8	4,94	24,2	323,3	3,13
АР Крим	Приазовський	21,4±0,27	16,27	76,0	5,13	24,0	336,6	3,17
	Кримський	21,0±0,43	16,13	76,8	4,87	23,2	335,1	3,31
Одеська	Приазовський	23,8±0,35	18,37	77,2	5,43	22,8	351,2	3,38
	Кримський	20,9±0,45	16,03	76,7	4,87	23,3	332,0	3,29
Полтавська	Приазовський	21,3±0,32	16,17	75,9	5,13	24,1	336,0	3,15
	Кримський	19,6±0,44	14,86	75,8	4,74	24,2	327,4	3,13
3 роки								
Дніпропетровська	Приазовський	23,9±0,27	18,28	76,5	5,62	23,5	342,5	3,25
	Кримський	21,3±0,31	16,25	76,3	5,05	23,7	326,8	3,22
АР Крим	Приазовський	22,6±0,34	17,27	76,4	5,33	23,6	341,4	3,24
	Кримський	22,2±0,45	17,12	77,1	5,08	22,9	338,9	3,37
Одеська	Приазовський	25,4±0,25	19,79	77,9	5,61	22,1	357,4	3,53
	Кримський	22,1±0,28	17,06	77,2	5,04	22,8	337,8	3,39
Полтавська	Приазовський	22,6±0,42	17,27	76,4	5,33	23,6	341,6	3,24
	Кримський	20,7±0,38	15,77	76,2	4,93	23,8	332,2	3,20

В тушах вівцематок приазовського типу в Одеській області, кримського типу в Кримській області було більше м'якоті і менше кісток. Так, м'якоті було більше в тушах вівцематок приазовського типу в Одеській області, ніж в тушах маток Дніпропетровської області (2- та 3- роки), відповідно, на 6,6% та 8,3%; АР Крим, відповідно, 12,9 та 14,6%; Полтавської – 13,6% та 14,6%. В тушах кримського типу більше м'якоті було у вівцематок, які вирощувалися в АР Крим.

Різниця на їхню користь становила до вівцематок Дніпропетровської області – (2-, 3- роки) 4,33% та 5,35%, відповідно; до Одеської, відповідно, 0,62% та 0,35%; до Полтавської, 8,55% та 8,56%. Різниця не вірогідна ($P < 0,95$) тільки між тваринами АР Крим та Одеської області.

Висновки

Більш високими забійними і м'ясними якостями характеризуються вівцематки приазовського типу які вирощені в Одеській області, а кримського типу – в Кримській області.

Різниця за масою туш 2-х та 3-х річних вівцематок Одеської області була на користь маток приазовського типу. Перевага над тушами вівцематок Дніпропетровській області склала – 5,3%, 6,3%, АР Крим – 11,2%, 12,4% та 11,7% і 12,4% Полтавській області; на користь кримського типу, відповідно, 2,5% і 3,8% Дніпропетровській; Полтавській – на 6,63% і 6,8%, а вівцематки АР Крим поступалися – на 0,48% та 0,5%, різниця не вірогідна ($P < 0,95$).

Література

1. Зубков В. П. Новый заводской тип овец кавказской породы / В. П. Зубков, А. В. Корсун, В. А. Мороз // Сб. науч. тр. “ Генетика, селекция и качество продукции овец и коз” / ВНИИОК. –Ставрополь. – 1994. –С.12-19.
2. Кулаченко С.П. Определение качества мяса сельскохозяйственных животных и птицы: /С. П. Кулаченко, В. И. Булавина, Е. Я. Логвинова, Н. П. Дьякова/ – Белгород, 1982. – 80 с. – (Методические рекомендации).
3. Пабат В. О. Основи генетики і тваринництва / В. О. Пабат, Д. Т. Вінничук. – К.: Аграрна наука, 1997. – С. 115–135.
4. Полковникова А. П. Эколого–генотипический подход к оценке результатов пороодообразовательного процесса /А. П. Полковникова, В. Ф. Вацкий, Б. А. Агафонов [и др.] // Сб. науч. тр. – К. : ЮО ВАСХНИЛ, 1989. – С. 40–48.

Богдан Н.К. Мясная продуктивность овец цыгайской породы двух внутрипородных типов в различных природно-климатических условиях Украины

Изложены результаты оценки живой массы, убойных качеств, морфологический состав туш овцематок в годовом, в 2-х и 3-х летнем возрасте и выращенных в разных регионах Украины: Днепропетровской, Полтавской, Одесской и Крымской областях (АР). Повышенными убойными и мясными качествами характеризуются овцематки приазовского типа в Одесской области, а крымского типа в Крымской области (АР). Разница по массе туш 2-х и 3-х летних овцематок Одесской области была на уровне маток приазовского типа.

Ключевые слова: овцематки, ярки, убойная масса, масса туши.

Bogdan N.K. Meat productivity of tsigai sheep of two inbreed types in different natural and climatic conditions of Ukraine.

The results of evaluation of live weight, slaughter quality, morphological composition of carcasses of the first, second and third –year ewes and those grown in different regions of Ukraine such as Dnipropetrovsk, Poltava, Odesa and Crimea regions are presented. Ewes of Azov type in Odessa region and ewes of Crimean type in the Crimean region possess the highest slaughter and meat quality characteristics. The difference in weight of carcasses of 2 and 3-year ewes of Odesa region was in favor of Azov type.

Keywords: ewes, ewe-lambs, slaughter weight, carcass weight.